

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 19.

Lýsingaprisur fyri petittreglu: 30 oyr. á forðing, 20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Leygardagin 7. mars 1938.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bilagt á posthúsinum, brevsaðnarstøðum og skrifstovuni. Telf. 142.

12. árg.

Tvey-samdøgurs verkfallið.

Havnar arbeidsmannafelag legði niður arbeiðið 1. mai, og tvey samdøgur seinni endaði verkfallið við sigri fyri arbeidararnar - men forlíksmaðurin mátti koma uppí.

Á fyrsta sinni ganga Tórshavnar arbeidsmenn kravgongu 1. mai.

Havnar arbeidsmannafelag segði upp sáttmálan við arbeidsgevararnar til 1. mai, og longu við uppsogina ventaðu teir flestu limirnir, at krav teirra neyvan vildu verða gjøgnumford utan arbeidsstøð og hart stríð. Og vóru teir fáir, ið høvdu ventað, at støðgurin skuldi verða so stuttur, sum hann varð.

Og verkfallið varð stórsigur fyri arbeidarin!

Arbeidararnir kravdu nýggjan sáttmála. Og ikki vóru broyttir tingarnar fáar, teir kravdu — hóast mangar av teimum máttu havt lítlan týðning fyri arbeidsgevarar at sett seg ímóti — men høvuðskravið var lønhekkjan, betri fastlagdar máltilfar og broytt av yvirtíðslønunum.

Arbeidsgevararnir vóru dekan og trekir at latast um vón. Ikki fyrr enn út móti miðjun av apríl fingur teir í lag at halda fund, velja menn at tingast við arbeidararnar — og so varð fyrsta atfogin.

Av fundi arbeidsgevaranna var líkið út, at ein ikki so lítil partur av limunum helt krav arbeidaranna um lønhekkjan vera rimiligt, eftir sum matvora og annað, ið nú einferð krevst fyri at liva sum menniskju, var dýrkað; men har skuldi verða reist ein so hørð mótstøða frá eini vissari síðu, at hon kolvælti allar móguleikar fyri at geva eitt sindur eftir fyri kravum arbeidaranna um lønhekkjan, at teimum ið valdir vóru at tingast við arbeidararnar, varð lagt so eina við ikki at geva tað allarringasta eftir — ikki talan um at slaka av!

Ein slík samráðing var sjálvandi deyðsdómur uppá forðing — hon var bert ein víðfánigur og einki annað.

Sjálvandi vóru umboðsmenn felaganna til fleiri aðrar sam-

ráðingar, bæði drúgvur og langar, men úrslitið var púrt einki.

Leygarkvöldið 30. apríl hevði Havnar arbeidsmannafelag ekaadalfund. Hesin fundur samtykti einmælt at fara verkfallið út í æsir, so sum boðað var frá. Og skuldu allir limir felagsins, sum ikki høvdu mánaðarhýru, og sum felagið tí í fyrsta umfari ikki rakk til, verða lutlakandi í verkfallinum.

Sunnudagin 1. mai, ið var fyrsti verkfallsdagur,ingu arbeidararnir skrudgongu við felagsmerkjunum á odda — ein mannagúgva, ein arbeidarafjöld, ið kendi meg sína og vildi stímbra seg enn meir í samgongu, samstundis sum hon vildi sýna mótstøðumunnum sínum, at hon fór í bardagan í góðum hýri og í tí fasta treysti at bera sigurin heim.

Forlíksmaðurin, G. Dahl-Olsen, sýslumaður, kom til Havnar sunnudagin, og um kvöldið, aftaná skrudgonguna, royndi hann at fáa semju í lag. Semingsfundurin byrjaði kl. 9 sunnukvöldið og varð slitið kl. 4½ mánaorgunin. Kl. 12 mánaðarvarð hildið áfram við fundinum til kl. 7, tá semja fæst í lag.

Mánadagurin — fyrsti ogeinasti gerandisdagur undir verkfallinum — kvírrur, deyðakvírrur lá býurin! Ein koldampari lá við kolbrúna hjá Lützen (ein koldampari kom vist til »Dagblaðið« — hann beindu teir inn á Skála), har høvdu menn lossað leygardagin, nú arbeiddi eingin, tó at nógv kol var í honum enn, arbeidið við skipasmíðjuna, við niðurlægging av telefonkaðali, kommunuarbeidi, alt lá kvírt, »ikki ein hond varð lyft frá síðu,« sum eitt blað tók til á sinni. Ja, sjálvt húsaarbeið og málaraarbeið varð stødgað, og ikki ein lastbilur arbeiddi.

Tað er pára blankt ósatt, tá

»Dagblaðið« sigur frá, at forlíksmaðurin bað Havnar arbeidsmannafelag lata limir sínar geva uppát verkfallið og arbeida, meðan semingarroyndirnar fóru fram, og at umboðsmenn arbeidaranna noktaðu tað! Verkfallið var byrjað, áðrenn forlíksmaðurin kom til Havnar, so har var einki við at gera.

Kl. 7 mánaðarkvöldið var, sum áður sagt, semja fingin í lag partanna millum, og kl. 8 høvdu felagini bæði fund fyri at taka støðu til semingarpútskotið. Úrslitið av hesum fundum varð, at bæði arbeidarar og arbeidsgevarar góðkendu tað úrslit, umboðsmenn teirra høvdu fingið úr semingarroyndunum!

Verkfallið var tí liðugt! Alt arbeid byrjaði aftur týsmorgunin. Hóast semingarpútskotið varð einmælt samtykt á fundi Havnar arbeidsmannafelags, so er víðitokan kortini bert bráðfongis, tí »uravstemming« má verða hildin, um hon skal vera fullgylgudag.

Tað, Havnar arbeidsmannafelag her hevur vunnið, er so mikið — tó tað eftir prístalunum átti at verið væl meir — at tað er einki minni enn ein stórsigur, og vit vilja mæla øllum limum felagsins til at geva semingarpútskotið sít víðmæli við »uravstemmingina«, sum fer fram í hesum døgnum. At uppskotið varð einmælt samtykt á fjøllmentum felagsfund, skuldi verið prógv fyri, at arbeidararnir hildu tað vera eitt munagott framtak.

Vit skulu í høvuðsheitunum geva eina mynd av tí, sáttmálin hevur at týða fyri arbeidarin:

Tímalonin fyri alt vanligt arbeið var 90 oyr., hon verður nú 100 oyr. Kolarbeid varð góldið við 100 oyr. um tíman; nú 115 oyr. Fyri kolarbeid í 2 tímar ella minni verður lagt 50 pct. aftrat lonini. Cementlossing og skervknúsan var 90 oyr., nú 115 um tíman. Saltlossing var áður bert akkordarbeid og varð góldin við 3 kr. tonsið. Hetta hildu arbeidararnir sjálfvir, at teir máttu seta nakað niður. Teir skutu tí uppá, at salt skuldi lossast fyri somu tímalon sum kol og cement. Arbeidsgevararniringu við til, at salt kundi lossast í akkord fyri 250 oyr. tonsið ella fyri 115 oyr. í tímalon. Fyri jarðarbeið (velting o. t.) varð eingin fast tímalon ásett.

Fyri yvirtíð frá latid 50 pct. í meirgjald frá kl. 5 s. p. til 7 á morni. Nú verður at gjalda 25 pct. frá kl. 5—7 s. p., 50 pct. frá 7—9 og 100 pct. frá 9 á

- A. T. -

er tykkara forrættning, arbeidsmenn og fiskimenn í Froðbiar sóknar kommunu. Við hvørjari krónu, tit keypa í A. T. styðja tit A. T. og arbeidaraklassans sak.

Hvør arbeidari og arbeidarakvinna eigur at siga við seg sjálvan: Eg vil ikki vera svikjari av arbeidaraklassans fyrirøku, men skal royna at keypa í A. T. Bert við at standa allir sum ein sigjar arbeidaraklassin!

kvöldi til 7 á morni í meirgjald.

Yvirtíðsarbeiðið við føroyskar trolarar og rutuskipini verður góldið við 25 pct. frá kl. 5—7 s. p. og 50 pct. frá 7—7.

Máltilfar eru fastlagdar (tað vóru tær eisini áður), og um arbeitt verður í teimum, so skal gjaldast 100 pct. aftrat vanligari tímalon fyri tær.

Havnar arbeidsmannafelag hevur ongatið áður í sáttmála við arbeidsgevararnar tikið støðu til arbeidskor og lonir teirra fastlontu arbeidaranna, tó at teir flestu eru limir felagsins. Hesaferð hevur tað eydnast at ásett eina minstalon: 175 kr. um mánaðin fyri 48-tíma viku (8-tíma dag) og 215 kr. fyri 60-tíma viku (10-tíma dag). Hetta er sum sagt minstalon, og skulu teir, ið meir hava ikki verða fyri lønminkan. Fastlontir skulu fáa 25 pct. aftrat, roknað eftir tímalonini, fyri yvirtíðsarbeið.

Arbeidsgevararnir plikta seg til bert at arbeida við limum Havnar arbeidsmannafelags, og felagið pliktar seg til bert at lata limir sínar arbeida hjá monnum, ið standa í arbeidsgevarafelagnum ella meistarafelagnum.

Arbeidararnir skulu hava rætt til sínámillum at velja ein álitismann á hvørjum arbeidsplássi. Sáttmálin kann ikki uppsigast við minni enn 4 mánaða fyrivarni (fyrr 1). Hann er galdandi frá 1. mai í ár.

— — —

Mennir, Havnar arbeidsmannafelag valdi at tingast við arbeidsgevarar og forlíksmann, vóru: Felagsformaðurin Chr. Clementsen, J. P. Henriksen og Juul Poulsen. Og má tað sigast, at teir vóru heppnir, og at felagið kann vera teimum takksamt fyri tað góða úrslitið.

Dahl-Olsen, sýslumaður, ið nú hevur staðið sína fyrstu roynd sum forlíksmaður, roynd-

ist væl. Hann var smidligur í vendingum sínum, iðin og ótroymtugur at fáa semju í lag.

— — —

Javnaðarmenn ynskja Havnar arbeidsmannafelag góða eyðnu við sigrinum.

Sofus Hansen
deyður.

Mánadagin doyði á sjúkrahúsinum Sofus Hansen, Sofus á Landavegnum. Han varð 69 ára gamalur. Hann hevur í fleiri ár stríðst við ringa sjúku — tað var óivað kreft — og verið fleiri ferðir á sjúkrahúsi bæði her og í Danmark. Og tó at sjúkan stundum linkaði nakað, so vildi hon ikki gevast. Sofus var kendur sum frálíkur sjómaður. Í ódnini, tá »Tjaldur« noyddist at fara inn í Noreg var hann við tí, ikki sum maður men sum sjúklingur, ið skuldi til Danmark at sækja sær heilsubót. Men tá á stóð mátti hann vera við, og tiltikið er, hvussu raskur og óttaleysur hann var.

Álitismaður var hann í øllum starvi.

Við Sofusi hava javnaðarmenn í Havn mist ein góðan felaga.

Friður hvíli yvir minni hansara!

„Smiril“

Leygardagin 7. mai kl. 23 siglar »Smiril« frá Tórshavn og beinleiðis til Frederikshavn.

Nokur ferðafólk kunnu koma við.

Meðan »Smiril« er burtur, siglar »Britons Pride« í hansara stað.

Tórshavn. 29. apríl 1938.

Administrator.